

(наприклад, шляхом зниження рівня вимог), як завуальованої мети реформування навчальної системи.

4. На даному етапі необхідно визнати пріоритетність розв'язання проблеми створення мотивації до навчання, як одного з основних чинників забезпечення успішного навчання в цілому та здобуття профільної освіти зокрема.

5. Необхідно визнати, що намагання, які здійснюються останнім часом, використати STEM-освіту, як замітник повноцінної природничо-математичної та технічної освіти себе не виправдали ні зі змістової ні з дидактичної ні з методичної точок зору.

НАУКА ПРО ЗДОРОВ'Я ЯК ІНТЕГРОВАНА ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Міхеєнко О.І.

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
E-mail: omikheenko@yandex.ua

Здоров'я людини є складною інтегративною категорією, багатогранною понятійною конструкцією, в якій важко стисло й однозначно виокремити її аспекти. Сучасні дослідники розглядають феномен здоров'я як філософську, культурологічну, соціальну, економічну, біологічну, психологічну, педагогічну, валеологічну, екологічну, медичну категорії, як ресурс, об'єкт споживання, вкладання капіталу, як індивідуальну і суспільну цінність, динамічне явище системного характеру, що взаємодіє з довкіллям, яке також постійно змінюється [2; 3]. Окрім того, здоров'я розглядається і як стан, і як процес, і як здатність [1; 4].

Складність феномену здоров'я людини визначає інтегрований характер науки про здоров'я, основою якої є сукупність таких дисциплін як біологія, анатомія, фізіологія, гігієна, біохімія, екологія, фізичне виховання, педагогіка, психологія, філософія та ін.

Біологія встановлює загальні закономірності, властиві життю у всіх його проявах і на всіх рівнях організації живого, досліджує

закономірності життєдіяльності організмів, формує еволюційний погляд на природу здоров'я, створює цілісну картину формування здоров'я людини з урахуванням її зв'язків з довкіллям.

Анатомія, вивчаючи органи та системи органів, зовнішні форми і пропорції людського тіла, його частин, окремі органи, їх мікроскопічну та макроскопічну будову, становить першооснову знань про здоров'я людини.

Предметом вивчення *фізіології людини* є функції організму, їх зв'язків між собою, регуляція і пристосування до навколишнього середовища, походження і розвиток в процесі еволюції та індивідуального розвитку організму людини. Як наука про життєві процеси, діяльність окремих органів, систем та організму в цілому, фізіологія закладає підґрунтя для формування системи знань про організм людини, без яких неможливо ефективно здійснювати практичну діяльність, спрямовану на зміцнення здоров'я.

Гігієна вважається основою профілактичного напрямку в медицині. Вивчаючи фактори впливу довкілля, гігієна розробляє спектр заходів забезпечення здоров'я, пов'язаних із попередженням шкідливого впливу навколишнього середовища й розвитку захворювань.

Біохімія як наука про хімічний склад організмів та їхніх складових частин, маючи справу із структурою та функцією компонентів клітини та речовин організму (білки, вуглеводи, ліпіди, нуклеїнові кислоти та інші біомолекули), вивчає складні хімічні процеси, що відбуваються в організмі людини.

Екологія як наука про взаємодії живих організмів та їх спільнот між собою і з навколишнім середовищем, виявляє механізми підтримання їх стійкості у просторі й часі, доводить, що людський організм є складовою природи і ланкою екологічної системи, забезпечує наукову основу раціонального природокористування, досліджує характер взаємовідносин у ланцюгу «суспільство – людина – середовище», розробляє оптимальні моделі їх побудови, формує знання про взаємозв'язок довкілля і здоров'я людини.

Фізичне виховання визначає закономірності, організаційні та методичні особливості розвитку фізичних якостей як важливої

умови нормального функціонування організму, фізичного та психічного розвитку організму, забезпечення довготривалої фізичної дієздатності, а також характеристик і чинників здоров'я людини.

Педагогіка розробляє зміст, технології, завдання оздоровчої освіти та виховання, розкриває структуру сучасних знань про здоров'я, вивчає методи, прийоми, засоби і форми навчання й виховання у сфері здоров'я, допомагає правильно підібрати головні елементи основ науки, подати навчальний матеріал у доступних для сприйняття, розуміння і запам'ятовування формах і зв'язках, сприяє вирішенню завдань із формування і застосування у повсякденному житті відповідних умінь та навичок, виховання культури здоров'я різних верств суспільства.

Психологія дає можливість вивчати психоемоційні аспекти здоров'я та психофізіологічні чинники, що зумовлюють здоров'я та якість життя людини, визначають шляхи управління здоров'ям людини за допомогою механізмів, які підвладні саме свідомості. Наявність кореляції між психічними та фізіологічними процесами зумовлює існування чіткого взаємозв'язку між станом здоров'я і розвитком окремих хвороб та психічною активністю.

Наука про здоров'я, вивчаючи процеси, які відбуваються в людському організмі, їх гармонізацію, узагальнює філософське сприйняття феномена людини, дозволяє інакше поглянути на життя та здоров'я, усвідомити, що організм людини є найяскравішим втіленням усіх філософських законів.

Сьогодні наука про здоров'я знаходиться на особливому етапі свого розвитку, пов'язаному з переосмисленням принципів здоров'ятворення й зміною пріоритетів від реалізації переважно технократичних завдань до вивчення феномену людини з урахування духовної складової, взаємодії людини і природи тощо.

Література

1. Амосов М. М. Здоров'я / М. М. Амосов. – К. : Нива, 1997. – 144 с.
2. Брехман И. И. Введение в валеологию – науку о здоровье / И. И. Брехман. – Л. : Наука, 1987. – 125 с.
3. Булич Э. Г. Здоровье человека : Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции / Э. Г. Булич, И. В. Муравов. – К. : Олимпийская литература, 2003. – 424 с.

4. Міхеєнко О.І. Загальна теорія здоров'я: навчальний посібник / О.І. Міхеєнко. – Суми: Університетська книга, 2017. – 156 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КОНСТРУЮВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Колесник М.О.

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г.Шевченка
E-mail: marynka-san@i.ua

Розвиток сучасної природничо-наукової картини світу під впливом синергетики поставив вимогу відповідної модифікації філософських основ сучасної науки. Проблеми, які виникли, пов'язані з роз'ясненням нового змісту категорій причинності, простору та часу, частини та цілого, випадковості, необхідності тощо. Найважливіша функція наукової картини світу, як вважається, є систематизація наукових знань. Однак, беручи до уваги світоглядну функцію й функцію формування стилю мислення, варто зауважити певні тенденції змісту, які повинні бути відображеними в основі розкриття фундаментальних, а значить — універсальних засад природничо-наукової картини світу.

В розробці загальної моделі формування універсальної природничонаукової картини світу в освіті нами брались до уваги можливості різних рівнів методології: філософського, загальнонаукового, конкретно-наукового, а також методик досліджень, які дозволяють побачити в різних просторово-часових масштабах досліджувану систему. В сучасний період у всіх науках спостерігається тенденція до інтеграції та синтезу, яка обумовлена посиленою увагою до людини, як об'єкту, предмету і суб'єкту соціогуманітарних досліджень в її системній цілісності [1].

У формуванні картини світу відмічаються наступні основні структурні елементи: виявляється набір (ядро) основних понять, аналіз їх основних властивостей; формулювання вихідних